

Белінська І. Д.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій
Західноукраїнського національного університету

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АВТОРСЬКОГО ЗАДУМУ У РОСІЙСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДАХ (На прикладі вірша «The Fly» Вільяма Блейка та його перекладів С. Маршака та В. Богуславської)

Анотація. Стаття присвячена аналізу перекладів вірша «The Fly» Вільяма Блейка російською та українською мовами, виконаних Самуїлом Маршаком та Валерією Богуславською, на структурному, контекстному, лінгвостилістичному та фоносемантичному рівнях. Наголошено, що доробок Вільяма Блейка потребує подальшого детальшого опрацювання в різних напрямках філології в контексті діалогу культур, отже, наявність якісних перекладів є необхідною умовою для цікавих наукових розвідок. З'ясовані особливості відтворення поезії першотвору у російському та українському варіантах. Продемонстровані дискусії у підходах до перекладу та наголошено на необхідності передперекладацької підготовки в процесі тлумачення поезії. Розглянуто історію та підгрунття написання твору та специфіку перекладацьких рішень. Підкреслено, що поява українських перекладів є важливим кроком популяризації поетичного спадку Вільяма Блейка в українському культурному просторі, що стане мотивацією для детальнішого опрацювання його доробку на різних рівнях. Опрацьовано арсенал засобів та методик, використаних перекладачами. Зроблено висновок, що кожен варіант перекладу має право на існування, вони є адекватними і правильно відображають головну ідею твору. Обидва перекладачі доклали максимум зусиль та змогли відтворити авторський задум, філософсько-світоглядні засади поета та показати його глибокий духовний пошук усвідомлення себе як людини у всесвіті. Аналіз перекладів дав можливість по-новому поглянути на оригінальний твір та зрозуміти, яким чином кожен із перекладачів «розшифрував» вірш; обидва автори дотрималися структури та ритміко-метричного формату оригіналу, зберегли лаконічність та сугестивність, врахували масштаб особистості поета, широкий теологічно-філософський світогляд та його експлікацію і вербалізацію у віршованому матеріалі. Зазначено, що переклади українських інтерпретаторів, а зокрема Валерії Богуславської, є вагомим поштовхом до подальшого вивчення літературної спадщини Вільяма Блейка та аналізу у різних аспектах, що згодом перейде у повноцінні «Blake Studies» на теренах українського наукового простору.

Ключові слова: переклад, інтерпретація, тлумачення, ідея, смисл, адекватність, вірш, філософія, структура, посил.

Постановка проблеми. З моменту виокремлення перекладознавства в окрему галузь філології здобутки у царині словесності набувають нових резонансних аспектів. Еволюція трансляторики та інтерпретації простежується майже в усіх

сферах діяльності сучасного суспільства, та основним полем функціонування все ж, на нашу думку, залишається художня література, особливо поезія. Остання, своєю чергою, залишає все ж широке поле для перекладача, незважаючи на засторогу Роберта Фроста, що «поезія – це те, що не підлягає перекладу». Цікавим та таким, який робить виклик для інтерпретатора, є англійський поет, філософ, гравер Вільям Блейк, неординарна особистість, що залишив по собі неабиякий культурний спадок, став об'єктом для досліджень та палких дискусій, проте залишається на периферії в українському науковому пошуку, за винятком поодиноких та фрагментарних розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми. Доробок поета перебуває у невивченому стані і через малу кількість перекладів на українську мову. Чого не скажеш про здобутки сусідніх держав: з часу відкриття Вільяма Блейка (а це початок ХХ століття) і дотепер кількість варіантів перекладу вражає, як і багаж дослідницьких праць. Остання, яка заслуговує на увагу, – це масштабна праця російської дослідниці В. Сердечної «Уильям Блейк в русской культуре» 2021 року, в якій аналізуються перекладацькі стратегії інтерпретації Блейка на російську мову з 1834 по 2020 рік, де поданий невідомий до сьогодні переклад Володимира Ельснера 1912 року, зроблений у Києві, можна ознайомитися також із досі не знайомими перекладами Миколи Гумільова та Серафими Ремізової; Г. Токарева, А. Зверева, О. Донских, Д. Дроздовського та ін. Частково українському читачу Блейка представляли (В. Коптілов, В. Кейс, В. Марач, О. Матвієнко, О. Здір), та вагомий внесок у перекладацьку скарбницю був зроблений В. Богуславською (мається на увазі збірка «Предковичне», куди ввійшло 250 творів поета): вперше в українській словесності з'явилися вірші Блейка в такому обсязі, «ця книжка відкриває нову добу в осмисленні мовою Шевченка поетичного огрому Блейка і його ролі в англійській та світовій літературі, в історії мистецтва і філософії» [1]. П'явоя цієї роботи відкрито ігнорує давно закріплену славу за В. Блейком як поета, що не підлягає перекладу та спонукає до пошуку і відтак до аналізу та порівняння попередніх варіантів. Звичайно, в рамках однієї статті не вдається зробити всебічний та повний аналіз перекладів – ми можемо зупинитися лише на деяких творах, що може в майбутньому стати частиною творення «Blake studies» в Україні. Тож зупиняємо свій вибір на вірші «The Fly» та його перекладах російською (перекладач С. Маршак) та українською (перекладач В. Богуславська) мовами як на **предметі** дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в полі докладного аналізу постають переклади знаних тлумачів, які спробували інтерпретувати твір, відбувається порівняння вирішень авторських засобів та технік у відтворенні вірша як частини загальнокультурного та літературного процесу.

Мета – визначити адекватність перекладацьких рішень та відповідність оригіналу, врахування інформативного та естетичного контексту створення вірша, відтворення авторського послуху та ідеї, надати поштовх для подальших наукових студій, що можуть бути певним етапом для створення повноцінних «Blake studies» в Україні. Вважаємо, що такий підхід дасть змогу побачити «нові ніші, з яких можна розглядати той самий твір і постійно дізнаватися щось нове про автора та сам твір» [2, с. 9].

Виклад основного матеріалу. Без сумніву, переклад художньої літератури – клопітка та наполеглива праця, яка не завжди приносить очікувані результати, і, скоріш за все, ніякий розвиток ІТ тут не стане в нагоді, бо навряд чи зможе бути створена програма, яка передбачить, врахує та «проживе» філософський світогляд, духовний пошук та моральні переживання автора, які проєктуються в його творах, особливо коли мова заходить про поезію як «найтісліший прояв буття мови і буття світу у мові <...> у справі перекладання поезії може йтися лише про конгеніальний переклад, про співтворчість» [3, с. 24], і в тому, щоб «зайти» читачу на рідній мові, відчувати емоцію автора та посил, вправність перекладача відіграє важливу роль.

Вірш «The Fly» входить до збірки «Пісень досвіду» і є одним із найпопулярніших. Відомо, що завдяки авторському гравіруванню Вільям Блейк сам видавав свої твори, супроводжуючи їх малюнками. Деякі джерела заперечують існування ілюстрацій до вірша [4], і невідомо, що саме мав на увазі поет, оскільки у ХХVIII «Фу» по-англійськи – це не лише «муха», а будь-яка дво- або багато крила комаха, що літає і має яскраве забарвлення, то й і назва вірша перекладається по-різному: в російських варіантах «Муха», «Мошка», «Мотылёк», навіть «Моль», в українських зустрічаємо «Муха», «Мушка», «Комаха». Дж. Кінс пише: «В коротких, трепетних рядках цього вірша Блейк імітує політ комашки, яка метастєється із боку в бік» [4]. Впадає в око і наявність великої кількості слів із диграфом th, що створює фонему /θ/, яка не має аналогу чи схожості ні в російській, ні в українській мовах, які, на думку певних дослідників, імітують дзиччання комахи чи мухи, отже, такий переклад назви вірша є цілком оправданим. Проте, зважаючи на філософську амплітуду В. Блейка та його прихильність до рокайльно-барокової традиції, назва «Метелик» теж відповідає оригіналу і має право на існування: інші джерела вказують на існування гравюри до цього вірша, що зображає дерево, з якого облетіло все листя, білого метелика та фігури людей на тлі темного неба [5].

Сам вірш є коротким, написаний тристопним ямбом, налічує 69 слів, з них лише п'ять мають більше ніж один склад, які сконцентровані у першій строфі (*little, summers, thoughtless, away, happy*) – по одному у кожному рядку, що, своєю чергою, створює враження простенького віршика, хоча несе потужний філософський задум.

Вірш є частиною міні-циклу, присвяченого мініатюрним і прекрасним проявам вітальності, які були улюбленими об'єктами зображення в рокайльно-сентименталістській поезії. У нього ввійшли вірші «My pretty rose tree» («Мій прекрасний рожевий куц»), «Ah! Sun-flower!» («О! Соняшнику!»), «The Lilly» («Лілія»), «The sick Rose» («Змарніла Троянда») та «The Fly» («Метелик»).

Цікаві міркування над цим віршем містяться в одному із західних досліджень. Тут проводиться аналогія між даним твором та віршем Т. Грея «Ода весні» і зазначається, що, на відміну від досить простого й очікуваного смислу вірша Грея, у Блейка ми знаходимо дивну й неочікувану перемену теми. Дослідник цілком слушно стверджує, що за своєю мораллю вірш Блейка скоріше нагадує рядки «Короля Ліра» про те, що всі ми є іграшками для богів, які розважаються нашою смертю [6, с. 21–22]. Іншими словами, усяку живу істоту характеризує розлога психологічна амплітуда: здатність перейти від закоханості до агресивного хижацтва й прагнення знищити.

Тож спробуємо проаналізувати, як цю поліфонію переживань передали знані перекладачі. Подаємо оригінал та переклади С. Маршака та В. Богуславської:

The Fly	Вот я играю,
Little Fly,	Пою, пока
Thy summer's play	Меня слепая
My thoughtless hand	Сметет рука.
Has brush'd away.	Коль в мысли сила,
	И жизнь, и свет,
	И там могила,
	Где мысли нет,
Am not I	Так пусть умру я
A fly like thee?	Или живу,
Or art not thou	Счастливой мухой
A man like me?	Себя зову. [7, 520]
	Комаха
For I dance,	Комахо, грай
And drink, and sing,	Із літом ти.
Till some blind hand	Змету – і край?
Shall brush my wing.	Ні, геть лети.
	Я б зміг незле,
If thought is life	Як ти, увись?
And strength and breath,	Людині злет
And the want	Чом не скоривсь?
Of thought is death;	
	Як ти, напій
Then am I	Співочий спів.
A happy fly,	Та рух сліпий
If I live	Рук замість крил.
Or if I die. [7, 168]	
Муха	Думок політ –
Бедняжка муха,	От сенс життя.
Твой летний рай	Як розум спить –
Смахнул рукою	Смерть, небуття.
Я невзначай.	
Я — тоже муха:	Життя тримаюся,
Мой краток век.	Смерть настає, -
А чем ты, муха,	В обох комасі
Не человек?	Розрада є. [8, 56].

Перше, що впадає в око, – точне відтворення формату вірша на структурному рівні і в російському, і в українському варіантах та збереження поетичної форми оригіналу. Як зазначалося раніше, англійський варіант налічує 69 слів, а запропоновані

для аналізу російська та українська версія містить однакову кількість – 54.

Перша строфа першотвору має констатаційний характер. Цього дотримався російський перекладач, позаяк в українському варіанті є зміни – це питання і відповідь на нього. Мотивацію різних перекладацьких підходів можна зрозуміти, проаналізувавши засоби вираження для реалізації поетичного замислу. С. Маршак як еквівалент для відтворення звернення «Little fly» у першому рядку використовує словосполучення «Бедняжка муха», а В. Богуславська – просте звернення до іменника живої істоти жіночого роду «Комахо». У вірші поетизується не лише «прекрасна мить» кружляння над квіткою любові, а й сатанинська втіха від того, що політ закоханого Метелика безжально обриває людська рука ззовні: *My thoughtless hand Has brush'd away*. У варіанті російського перекладача можна вловити співчуття до комах, чого не скажеш про український, де комасі надається шанс уникнути трагічного фіналу: *Ні, геть лети*.

Очевидний взаємозв'язок мушки і людини як творинь Божих у всесвіті, які обоє смертні, простежується у другій строфі і виражається двома питаннями, які вони відтворені в українській перекладачці, тоді як у російському варіанті спостерігаємо одне. Вираз *"art not thou"* – питальний умовний зворот, що складається із застарілих слів, але яким користуються саме в такій стійкій формі. Слід також пам'ятати, що *"art"* має ще значення «мистецтво» – складно стверджувати, що саме це Блейк мав на увазі, і ми маємо справу з певною грою слів. Використавши інверсію, українською це можна перекласти так: *А чи не людина мистецтва ти, як і я?*

Дослідник російських перекладів Ю. Таранніков, аналізуючи російські версії, наявні до 1997 року, наголошує, що жоден тлумач не звернув увагу на *art man*, вказавши на значення слова *art* – мистецтво. На його думку, ніхто з перекладачів не взяв до уваги, що В. Блейк був ще і художником-гравером – людиною мистецтва. Науковець вважає: «В контексті всього вірша порівняння мухи не просто з людиною, а з людиною мистецтва – є сильнішим прийомом, оскільки підсилює тотожність, а також надає поведінці мухи риси осмисленості, що є важливими для опрацювання теми протиставлення усвідомленого та неусвідомленого, яка проходить через увесь вірш» [5]. У варіантах, що аналізуються у цій статті, на цей аспект увагу не звернено.

У третій строфі йдеться про блейківське розуміння схожості людини та комашки, що відображено у таких виразах: *"summer's play" or "I dance and drink and sing"*. І комашка, і людина є героями чисісь гри. Блейк натякає, що людське життя схоже на комашине, тому немає різниці, над чим метушаться ці два створіння. Це ж і стосується їхньої смерті – доля людини визначається як *"some blind hand"* («сліпа рука» – метафора, це може бути фатум чи Господь, які припиняють людське буття, зітруть з лица землі – *"brush my wing"* (метафора), так як і чиясь рука *"thoughtless hand"* (метафора) безжально розправила з метеликом – невинність і безсилість мушки така ж ймовірна, як і в людини. З контекстуальних синонімів *thoughtless ma blind*, які присутні у першій та третій строфі, у російському та українському відтворенні присутній лише переклад *blind* – С. Маршак: *слепая Сметет рука*, В. Богуславська – *рух сліпої рук замість крил*. Як бачимо, російський тлумач максимально дотримався оригіналу, тоді як українська перекладачка вдалася до *руху сліпого рук*, що, на нашу думку, також максимально відтворює авторський посыл.

Третя строфа у Блейка починається із *For I dance, And drink, and sing*, проте у російського перекладача немає перекладу трьох дієслів – він залучив лише два (*играю, пою*), збережено лише *sing* – *пою*, натомість *drink* проігнороване, і маємо зауважити, що у російських інтерпретаторів уникнення цього дієслова є масовим [5], а в українському варіанті воно присутнє, проте авторка об'єднала *sing* та *drink* в оригінальній манері – *Як ти, напій Снівочий стив*, вживши дієприкметник *снівочий* та дієслово *стив*, яке, на нашу думку, співзвучне з російським дієсловом *испыт* – відчувати всю повноту життя. Такий прийом вважаємо доречним, який підкреслює авторську ідею *стити* = *испыт*, а ще краще – *испытать*, відчувати трагізм, крихкість, непередбачуваність людського буття.

Четверта строфа вірша зосереджена на ідеї, що думка, усвідомлене мислення є основними в житті, а інакше – смерть. Тут Блейк прагне розвинути концепцію взаємозв'язку відсутності думки з доленосними вчинками.

Російський перекладач зберіг синтаксичну структуру, наближену до оригіналу: вжито підрядне речення та відповідний набір іменників, тоді як українська перекладачка змінила формат, вдавшись до простого, неокличного, розповідного, двоскладного, поширеного, повного речення, проте, завдяки лексичному арсеналу і побудові речень в іншому руслі – *Думок полит – От сенс життя*, тлумачці вдалося повною мірою відобразити смисл строфи. Вважаємо, що даний вираз є своєрідним девізом всього Блейківського життя і творчої діяльності і дуже правильно передає посыл і головну ідею цього вірша, хоч і не витриманий формат оригіналу. Його сміло можна ставити епіграфом до життєпису поета. Роздуми про важливість думки, осмислення та її відсутність багатьма розглядається як перегук з виразом Декарта: *Я мислю – значить, я існую*. І ця ідея коректно відображена та обіграна у двох інтерпретаторів.

Впадає у вічі, що вірш насичений займенником першої особи *I* *Му, me* (Я), особливо друга, третя та остання, п'ята, строфи. Проте в четвертій строфі займенники відсутні, що, на думку Ю. Тараннікова, вказує на те, що йдеться не про автора, а про «субстанцію іншого походження» [5], де він вбачає посилення не на декартівську сентенцію, а на ідею Аристотеля: *"And life also belongs to God; for the actuality of thought is life, and God is that actuality; and God's self-dependent actuality is life most good and eternal."* ("І життя також належить Богу, бо діяльність думки – життя, і Бог і є цією діяльністю; і самопідпорядкована діяльність Бога є найкращим та вічним життям", "Метафізика" Аристотеля, Книга 12, Часть 7).

Але й Блейк, вважає він, трактує Аристотеля по-своєму, оскільки в Аристотеля домінуючою ідеєю є наявність, присутність думки і нічого немає про її відсутність. Дослідник пропонує такий дослівний переклад четвертої строфи: «Якщо Бог буде діяти осмислено і контролювати розумом мої дії, то я житиму, але якщо він неосмислено махне рукою, то я помру», підкреслюючи еретичні погляди поета і відкрите позиціонування їх протягом свого життя, і вважає цілком доцільним заміну трактування Бога на «вищий розум», світову гармонію, чи світоустрій. І тоді четверта строфа може бути розтлумачена таким чином: «Я живу доти, доки зберігається світова гармонія, її порушення призводить до моєї смерті» [5].

Навряд чи перекладачі, версії яких аналізуються у нашій розвідці, брали до уваги блейківське трактування Аристотеля, проте вони обидва вдало інтерпретували цю строфу, зберігши меседж та ідею першотвору.

У п'ятій, завершальній, строфі стверджується ідея схожості метелика та людини, яка змиралася з істиною свого усвідомлення. Невідворотні смерть та слабкість людини, чие життя таке ж короткоплінне і крихке, як і метелика, і вирішується сліпим втручанням долі, тому і жити треба як щасливий метеличок, насолоджуючись кожною миттю. Незважаючи на наявність прикметника «happy», який має позитивне значення, рядки залишають відчуття безпорадності та примирення, що відбивається на емоційному фоні вірша, надаючи негативної тональності і водночас підкреслюючи органічність включення цього вірша саме в цикл «Пісень Досвіду». На це вказує слово *Then* (Тоді). Людина не може бути абсолютно щаслива тільки за якихось певних умов, чи за наказом, чи в силу якихось висновків. Насправді, Блейк, проаналізувавши реалії буття, встановивши рівність мухи та людини, вже констатує факт «Тоді я муха», і використання прикметника *happy* – це не про позитивну емоцію, а для посилення абсурду реальності та її трагічності, з гіркою іронією, хоча багатьма читачами, критиками та перекладачами ця іронія проігнорована. (С. Маршак залучає переклад цього прикметника – *Счастливей мухой*, у В. Богуславської прикметник цей відсутній, натомість іменник *розрада* передає смислове навантаження строфи). Проте вказані переклади врахували цей настрій, і тлумачі вдалися до різних прийомів: у С. Маршака вдало обіграно *Then* – Так пусть, натомість В. Богуславська змогла передати емоцію і контент, не дотримуючись формату строфи, подавши ідею переліком словосполучень, оформлених в одне речення. Російський перекладач відтворив і наявність займенників – в оригіналі їх три І (я), в російському варіанті – два (я та зворотній *себя*), в українському ж варіанті цього наслідування не спостерігається, що не применшує питому вагу строфи, адже при перекладі поезії неважливим є сліпе наслідування та намагання залучити абсолютно адекватну структуру, лексичний арсенал, синтаксичну побудову, а головне – це виразити ідею, достукатися до читача, розбудити почуття та емоції, які змусять його (читача) звернутися до оригіналу та поринути у світ оригінальної, англійської поезії, адже, як сказав сам Вільям Блейк на захист свого каталогу: «No one can finish so high as the author himself» – в перекладі В. Потапової (чий переклади теж дуже цікаві своїми версіями і заслуговують окремої розвідки), який на нашу думку є найбільш адекватним, цей вираз звучить так: «Лишь автор способен достичь благородства отделки» [7, с. 292], то ж традиційно наголошуємо, що стовідсотковий Блейк існує лише в оригіналі, проте навряд чи це зупинить подальші спроби перекладання його поезій.

Підсумовуючи вищесказане, доходимо **висновків**, що кожен варіант перекладу має право на існування. І російський перекладач, чий доробок у царині інтерпретації не підлягає сумніву, і українська тлумачка, яка перша у великому масштабі звернулася до поетичної спадщини В. Блейка та, сподіваємось, стане імпульсом та таким собі челенджем для українських перекладачів, доклали максимум зусиль та змогли відтворити авторський задум, показати його глибокий духовний пошук усвідомлення себе як людини у всесвіті. Аналіз перекладів дав можливість по-новому поглянути на оригінальний твір та зрозуміти, яким чином кожен із перекладачів «розшифрував» вірш; обидва автори дотрималися структури та ритміко-метричного формату оригіналу, зберегли лаконічність та сугестивність, врахували масштаб особистості поета, його широкий теологіч-

но-філософський світогляд та його експлікацію у віршованому матеріалі. У російському та українському варіанті не відбулося відтворення поезики на фонетичному рівні, що пояснюється відсутністю в російській та українській мовах аналогу диграфу *th*, який створює фонему /θ/, що жодним чином не применшує значимість та адекватність перекладів.

Переклади українських інтерпретаторів, а зокрема В. Богуславської, є вагомим поштовхом до подальшого вивчення літературної спадщини Вільяма Блейка та його аналізу у різних аспектах, що згодом перейде у повноцінні «Blake Studies» на теренах українського культурного простору.

Література:

1. Віталій Радчук. Поезії Вільяма Блейка вперше вийшли в українському перекладі. *Україна молода*. 23.05.2018. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3313/164/123327/> (дата звернення: 21.11.2021).
2. Роксолана Зорівчак. Заради примноження національної свідомості. *Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами*: монографія. Львів, 2018. 510 с.
3. Тимофій Гаврилів. Текст між культурами. Київ, 2005. 198 с.
4. Geoffrey Keynes. William Blake. Songs of Innocence and of Experience. Ed., Introduction & Commentary by Sir Geoffrey Keynes. London. Oxford University Press, 1967. URL: <https://wikilivres.ru/> (дата звернення: 21.11.2021).
5. Юрий Таранников. О стихотворении Блейка "Муха" и о его переводах. URL: <https://poezia.ru/works/79294> (дата звернення: 21.11.2021).
6. Beer J. William Blake / John Beer // Blake W. 1757–1827. Windsor, Berkshire: Profile books, 1982. P. 5–46.
7. Уильям Блейк. Избранные стихи. Сборник / сост. А.М. Зверев; на англ. и русск. яз. Москва, 1982. 558 с.
8. Вільям Блейк. Предковичне / переклад з англ. Валерії Богуславської. Київ, 2019. 368 с.

Bielinska I. Peculiarities of reproduction author's idea in the Russian and Ukrainian translations (on the example of «The Fly» by William Blake translated by S. Marshak and V. Bohuslavska)

Summary. The proposed article analyses Ukrainian and Russian versions of «The Fly» by William Blake translated by Samuil Marshak and Valeria Bohuslavska from the structural, contextual, linguostylistic, phonosemantic point of view. It is pointed out that William Blake's heritage needs further detailed studies in different spheres of philology in the cultural dialogue context, therefore, availability of proper translation versions in Ukrainian is an important base which will lead to new scientific researches and enable scholars to find innovative ways in investigating Blake's literary assets. The recovery peculiarities of the original text are clarified. Different approaches to translation are demonstrated as well as the necessity of previous preparations of poetry interpretation. Consideration is given to the history and foundation of the poem creation and polemic points of the translators' solutions are shown. The article notices that uprising of the Ukrainian translations is an important step of William Blake's popularization in our cultural field. The range of means and techniques used by the translators are rendered and analyzed. It is concluded that each version of the translation is worth existing and translators' efforts are really significant. The two of translators did their best and were able to show the author's idea and demonstrate his deep spiritual search of his own recognition of him-

self in the universe. The translation analysis gives opportunity to consider the original and understand the ways interpreters' results in a new light. They kept the poem structure as well as rhythm and rhyme; followed laconic brevity and suggestiveness; poet's personality scale is meant and his wide theological and philosophical belief system and its explication in poetry. It is underlined that interpretations of the Ukrainian translators,

including in particular, V. Bohuslavskya's ones, is a considerable impulse to the further investigations of William Blake's literary oeuvre and its analysis in different aspects will soon result into adequate «Blake Studies» in the Ukrainian cultural and scientific scopes.

Key words: translation, interpretation, commentation, idea, sense, adequacy, poem, philosophy, structure, message.